

HAFTALIK GELİŞMELER (31 MAYIS-5 HAZİRAN 2025)

TÜRKİYE

- OECD, Türkiye ekonomisine ilişkin 2025 yılı büyüme tahminini 0,2 puan indirimle %2,9'a, 2026 yılı tahminini ise 0,6 puan indirimle %3,3'e revize ettiğini açıkladı. Kurumun 2025 yıl sonu manşet enflasyon beklentisi %31,5 olarak belirlenirken, 2026 yıl sonu beklentisi ise %17,3 olarak açıklandı.
- İSO Türkiye Sektörel PMI Mayıs 2025 raporuna göre; incelenen 10 sektörden yalnızca **giyim ve deri ürünleri** ile **metalik olmayan mineral ürünler** sektörlerinde **üretim artışı** görüldü. Özellikle giyim ve deri ürünleri sektörü, önceki ayki keskin yavaşlamanın ardından **belirgin bir toparlanma** gösterdi ve **Ağustos 2024'ten beri süren durgunluk dönemine son verdi**.
- KOSGEB Girişimci Destek Programı çerçevesinde **2025 Yılı 2. Dönem İş Geliştirme Desteği Başvurusu açıldı**. Destek kapsamında işletmelerin personel giderleri, **makine-teçhizat ve kalıp giderleri**, yazılım giderleri ve hizmet alımı giderlerine destek sağlanacak. Başvuru tarihleri **2-30 Haziran 2025** arasındadır.
- BDDK verilerine göre; bankacılık sektöründe **takipteki alacak oranı** Nisan 2025 itibarıyla **%2,03'e** yükseldi. Bu oran, **27 ay sonra ilk kez %2'nin üzerine çıkarken**, Aralık 2022'den bu yana da **en yüksek seviye** oldu. Önceki ay oran %1,93 seviyesindeydi. Bu artış, 2023 Ocak ayında kaydedilen %2,01 oranından sonra görülen ilk yükseliş ve 2020 Ocak'taki %5,36'lık zirveden sonra dikkat çekici bir gelişme olarak değerlendiriliyor.
- TÜİK, Türkiye ekonomisinin **2025 yılının birinci çeyreğinde çeyreklik bazda %1,0; yıllık bazda %2,0 ile piyasa beklentilerinin altında büyüdüğünü** açıkladı. Böylece dört çeyreklik GSYH de 1 trilyon 370 milyon dolara yükselmiş oldu. Beklenti, ekonominin çeyreklik bazda %1,4; yıllık bazda %2,5 büyümesi yönündeydi.

Harcama gruplarına göre bakıldığında birinci çeyrekte özel tüketim %2,0 büyüme kaydederken, gayri safi sabit sermaye oluşumu (yatırımlar) %2,1, kamu harcamaları ise %1,2 büyüdü. Aynı dönemde mal ve hizmet ihracatında %0,01 gerileme kaydedilirken, mal ve hizmet ithalatı ise %3,0 artarak büyüme oranını aşağı çekti.

Mayıs enflasyonu ise %1,53 olurken, yıllık enflasyon %35,41 olarak açıklandı.

- Cumhurbaşkanı Erdoğan; **Türkiye, Azerbaycan, Gürcistan ve Bulgaristan arasında "Yeşil Elektrik İletimi ve Ticaretine Yönelik İş birliği Mutabakat Zaptı"**nın **imzalandığını** belirterek bu anlaşmanın bölgenin enerji güvenliği ve refahı açısından tarihî bir adım niteliği taşıdığını ifade etti.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, yürürlüğe giren **yeni Yatırım Teşvik Sistemi kapsamında yatırımları hızlandırmak amacıyla finansal destek** verileceğini duyurdu. Kacır, **yatırım kredilerine 11,5 ila 18,4 puan arasında faiz veya kâr payı desteği sağlanacağını, ayrıca yatırım tutarının %20'sine ve 240 milyon TL'ye kadar teşvik imkânı** sunulacağını belirtti.

DÜNYA

KÜRESEL EKONOMİ

- OECD, küresel GSYH büyümesinin; yükselen ticaret engelleri, daha sıkı finansal koşullar, zayıflayan iş ve tüketici güveni ve artan politika belirsizliği gibi mevcut eğilimlerin devam etmesinin, küresel büyüme beklentilerini önemli ölçüde zayıflatabileceği konusunda uyardı.

2024'teki %3,3'ten bu yıl ve gelecek yıl %2,9'a düşmesinin öngörüldüğünü söyledi.

ABD

- OECD, 3 Haziran'da yayımlanan "OECD Economic Outlook Raporu"nda, **gümrük tarifeleri ve politika belirsizlikleri nedeniyle ABD'nin büyüme tahminini düşürdü**. ABD ekonomisinin keskin bir şekilde yavaşlaması bekleniyor.

ABD'nin 2024'te %2,8 olarak gerçekleşen GSYH büyümesinin 2025'te %1,6'ya ve 2026'da %1,5'e düşmesi bekleniyor. Mart ayında açıklanan bir önceki tahmin, 2025 yılında %2,2 ve 2026 yılında %1,6 olacağı şeklinde idi (*Bu rakamlar, Mayıs ortası itibariyle tarife oranlarının aynı kalacağı varsayımına dayanmaktadır*).

OECD Rapor'da; bu durumun, ithalat üzerindeki etkili tarife oranındaki önemli artışı ve bazı ticaret ortaklarının misillemelerini yansıttığını ayrıca bu duruma yüksek ekonomik politika belirsizliğinin, net göçte yavaşlamanın ve federal iş gücünde azalmanın da katkıda bulunduğunu belirtti.

- Morgan Stanley, **ABD ekonomisindeki yavaşlama ve faiz indirimleri nedeniyle doların değer kaybedeceği uyarısında bulundu**. 31 Mayıs tarihli raporunda banka, ABD Dolar Endeksi'nin gelecek yıl bu zamanlar yaklaşık %9 düşerek 91 seviyesine gerilemesini beklediğini açıkladı. Analize göre, **faiz oranlarındaki düşüş ve döviz piyasalarındaki oynaklık, doların son iki yıldaki dalgalı seyrini sonlandırarak belirgin bir düşüş eğilimine sokacak**. Morgan Stanley ayrıca, bu sürecin getiri eğrisinde dikleşmeye yol açabileceğini de belirtti.
- ABD borsa vadeli işlemleri, Başkan Trump'ın **çelik ve alüminyum tarifelerini %25'ten %50'ye çıkarma planı ve ekonomik belirsizlikler nedeniyle hafif geriledi**. Çin ile artan ticaret gerilimi ve Pekin'in ABD'nin ticaret anlaşması ihlali suçlamalarını reddetmesi piyasalarda tedirginlik yarattı.
Ayrıca Kongre'de bekleyen büyük vergi indirimi ve harcama tasarısı, bütçe açığı ve kamu borçlarında artış endişelerini artırdı.
- ABD Nüfus Sayım Bürosu verilerine göre; **fabrika siparişleri Nisan ayında bir önceki aya göre %3,2'lik tahminin aksine %3,7 düştü**. Savunma sanayisinden yeni siparişler ise Mart ayında %3,9 artarken, Nisan ayında %4,2 azaldı.

Sermaye malları savunma dışı uçak dışı yeni siparişler %0,3'lük artışın ardından %1,5 düşüş yaşadı. Dayanıklı mal siparişleri %7,6'lık artışın ardından %6,3, tüketim malları sevkiyatları ise %0,3'lük azalış ardından %1,7 oranında azaldı.

- ABD Başkanı Trump, **12 ülkeden seyahati yasaklayan ve yedi ülkeden seyahati kısıtlayan kapsamlı bir bildiri imzaladı ve ilk dönemindeki seyahat yasaklarını yeniden canlandırıp genişletti.** Bildiriye göre; Afganistan, Myanmar, Çad, Kongo Cumhuriyeti, Ekvator Ginesi, Eritre, Haiti, İran, Libya, Somali, Sudan ve Yemen vatandaşlarının ABD'ye girişi "tamamen" yasaklanacak. Bu arada, Burundi, Küba, Laos, Sierra Leone, Togo, Türkmenistan ve Venezuela vatandaşlarının girişi de kısmen kısıtlanacak.

AVRUPA BİRLİĞİ

- Avrupa Birliği (AB), **ABD'nin çelik ve alüminyum tarifelerini artırma kararına karşı** misilleme sinyali verdi. AB Komisyonu Sözcüsü Olof Gill, tarifeler konusunda müzakerelerin hızlandığını, **ancak** uzlaşma sağlanamazsa AB'nin karşı önlemler almaya hazır **olduğunu** belirtti.

ABD Başkanı Trump, **çelik ithalat vergisini %25'ten %50'ye çıkaracaklarını** açıklamıştı. Gill, bu kararın **küresel ekonomik belirsizliği artıracığını** ve hem Avrupa hem de Amerikan işletmeleri ile tüketicileri için **maliyetleri yükselteceğini** vurguladı. **AB, bu süreçte teknik ve siyasi düzeyde müzakereleri sürdürüyor. Ancak müzakereler başarısız olursa, AB** kendi ekonomik çıkarlarını korumak amacıyla karşı hamlelerde bulunacak. AB ayrıca, **10 Haziran'a kadar sanayi temsilcilerinin görüşüne açık olan ikinci bir ABD ürünleri listesini de hazırladı.** Üye ülkeler bu listeyi o tarihte oylayacak

- **Avrupa borsalarında ABD'nin çelik tarifelerini artırması ve kötü gelen imalat sanayi PMI verileri sonrasında İngiltere hariç bütün ülkelerde negatif bir seyir ortaya çıktı.**

Bölgede açıklanacak enflasyon verilerinden alınacak sinyallerin ekonomik gidişata ilişkin daha çok bilgi vermesi beklenirken, para piyasalarındaki fiyatlamalarda Bankanın 25 baz puan faiz indirimine gitmesine kesin gözüyle bakılıyor.

- Avrupa İstatistik Ofisi (Eurostat), AB ve Euro Bölgesi'nin Nisan ayı işsizlik verilerini yayımladı. Buna göre, **AB'de Mart ayında %5,9 olan mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranı Nisan'da değişmedi. Genç işsizlik ise %15'ten %14'8'e düştü.**

Euro Bölgesi'nde ise **Mart'ta %6,3 olan işsizlik oranı Nisan'da %6,2'ye geriledi.** Genç işsizlik ise %14,8'den 0,4 puan düşüş göstererek %14,4'e seviyesine geldi.

- **Euro Bölgesi'nde imalat PMI Mayıs'ta bir önceki aya göre artışla 49,4 puana yükselerek 33 ayın en yüksek seviyesini gördü.**

- **IRA-SME (International Research Activities by Small and Medium-sized Enterprises) Ağının 36. çağrısı** yapıldı. Küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOBİ) dâhil olduğu uluslararası araştırma, geliştirme ve yenilik projelerinin desteklenmesinin amaçlandığı ve **24 Eylül 2025** tarihine kadar açık kalacak olan çağrı ile **Almanya, Avusturya, Belçika (Flaman ve Valon Bölgeleri), Brezilya, Çekya, Lüksemburg ve İsviçre'de yer alan KOBİ'ler** ile ikili ve çok taraflı işbirliğine olanak tanınmaktadır.

Çağrıya ülkemizden yapılacak başvurularda **sanayi-akademi iş birliği** önerilmekle birlikte çağrı ortağı en **az 2 ülkenin yer aldığı KOBİ-KOBİ iş birliği** projeleri desteklenebilecektir. Uluslararası çağrı metnine www.ira-sme.net web sitesinden, ulusal kurallara ilişkin bilgilere ise <https://aifproje.webex.com/webex/register/r55108823637cc0f1c9bd4d1c097f6051> linkinden ulaşılmaktadır.

Ayrıca, **2 Temmuz 2025** tarihinde de **çevrim içi bir bilgi günü** düzenlenecek.

ALMANYA

- **Alman Sanayi Federasyonu (BDI) Yönetim Kurulu Üyesi Wolfgang Niedermark, ABD ile ticaret politikası anlaşmazlığında, Alman iş dünyasının müzakerelere güvendiğini** belirtti.

Niedermark açıklamasında şu hususları vurguladı:

- ABD'deki tarife politikasıyla ilgili hukuki anlaşmazlık, şirketler, serbest ticaret ve küresel tedarik zincirleri için genel belirsizliği bir kez daha artırıyor.
 - Müzakerelerin şimdi daha büyük bir bağlılıkla başlaması, yapıcı ve eşit bir zeminde yürütülmesi gerekiyor.
 - AB zayıf bir müzakere pozisyonunda değil, yapay zekâ ve robotik, dijital donanım ve ağ ve makine mühendisliği gibi bir dizi temel teknolojiye uzmanlığı var. AB, bu pazar gücünü bir müzakere aracı olarak kullanabilir.
- Alman hükümetinden yapılan açıklamada; **şirketleri desteklemek ve büyümekte zorlanan ekonomiyi canlandırmak amacıyla 2025-2029 döneminde uygulanacak 46 milyar euroluk ilk vergi indirimi paketine Bakanlar Kurulunun onay verdiği bildirildi.**

Söz konusu vergi paketiyle, işletmelerin vergi yükünü hafifletmek için 3 yıl boyunca yıllık %30'luk "süper amortisman" gibi avantajlı seçeneklerle öncelikli yatırımların artırılması hedefleniyor. **Kurumlar vergisinde 2028'den itibaren 5 yıl süreyle 1 puanlık indirim yapılması planlanıyor. Ayrıca mobilite ve AR-GE için de vergi teşvikleri** artırılabilecek.

- Hamburg Commercial Bank (HCOB) PMI anketine göre, **Almanya'nın imalat faaliyeti Mayıs ayında daraldı, ancak yeni ihracat siparişlerindeki artışın devam etmesiyle üretimde üst üste üçüncü aylık artış kaydedildi.** HCOB verilerine göre; Almanya'da PMI Mayıs ayında, Nisan'daki 48.4'e kıyasla hafif bir düşüşle 48.3 olarak kaydedildi. **PMI, üst üste otuz beşinci ayda da 50'nin altında kaldı.**

Diğer Ülkeler

- Birleşik Krallık'ta Mayıs'ta 46,4 olarak kayıtlara geçen imalat sanayi PMI da son 8 aydır üst üste faaliyet performansında daralma işaret ediyor
- Birleşik Krallık, ABD Başkanı Trump'ın çelik ve alüminyum tarifelerini %25'ten %50'ye çıkaran yürütme emrinden geçici olarak muaf tutuldu ve vergi Birleşik Krallık için %25 olarak kaldı. Trump, 8 Mayıs 2025'te Birleşik Krallık ve ABD arasında imzalanan anlaşmaya uygun olarak İngiltere'nin diğer ülkelerden farklı muamele görmesi gerektiğini savunurken İngiltere'nin anlaşmaya uymaması durumunda ise "9 Temmuz 2025'te veya sonrasında" İngiltere'ye uygulanan gümrük vergisini artırabileceğini belirtti.

Bu noktaya nasıl gelindi:

- 10 Şubat: Trump, ABD'ye yapılan tüm çelik ve alüminyum ithalatına %25 oranında gümrük vergisi uygulanacağını duyurdu- yeni vergiler 12 Mart'ta yürürlüğe girdi.
- 2 Nisan: Trump, İngiltere dahil olmak üzere çoğu ülkeden ABD'ye gönderilen tüm mallara %10 oranında "temel" gümrük vergisi uygulanacağını duyurdu.
- 8 Mayıs: İngiltere ve ABD bazı vergileri azaltma veya kaldırma konusunda anlaştı.
- 4 Haziran: ABD çelik ve alüminyum ithalat vergilerini %50'ye çıkardı- vergi İngiltere için geçici olarak %25 olarak kaldı.
- Güney Kore'de eski Devlet Başkanı Yoon Suk Yeol'ün görevden azledilmesinin ardından yeni devlet başkanını belirleyecek **başkanlık seçimleri 3 Haziran tarihinde. Bu tarihte ülke piyasalarında işlemler gerçekleşmiyor.**
- Rusya-Ukrayna Savaşı'nı sonlandırmayı **hedefleyen Türkiye-Rusya-Ukrayna Üçlü Toplantısı, Türkiye'nin ev sahipliğinde İstanbul'da düzenlendi.** "Karada, havada, denizde en az üç ay boyunca koşulsuz ateşkes" gündemiyle İstanbul'a gelen Ukrayna heyetiyle "iki ya da üç günlük kısmi ateşkes" teklif eden Rusya'nın görüşmesinde hasta ve yaralılar ile 25 yaşın altındaki gençlerin dahil olduğu yeni bir esir takası anlaşması üzerine uzlaşıldı.
- IMF, **Brezilya ekonomisinin bu yıl %2,3 büyüyeceğini tahmin ederken, Nisan ayına ilişkin %2'lik tahminini yukarı yönlü revize etti.** Enflasyonun ise bu yıl %5,3'ten %5,2'ye ulaşacağını; 2027 yılı sonunda ise kademeli olarak %3 hedefine yaklaşacağını tahmin etti.
- Çin'de Mayıs ayına ilişkin imalat sanayi PMI 48,3 ile beklentilerin altında gelirken, söz konusu veri imalat sanayinde zayıflamaya işaret etti. Endeks geçen ay eşik değer olan 50'nin üzerinde bulunuyordu. Analistler, tarifelerinin ülkedeki imalat aktivitesini

olumsuz etkilediğini belirterek, gelecek dönemde ticaret uzlaşısının sürmesi ve ticari ilişkilerin normalleşmesi durumunda toparlanmaların izlenebileceğini söyledi.

Kaynakça

www.vdma.org, www.bdi.eu, www.aposto.com, www.ekonomim.com, www.ekonomigazetesi.com,
www.bloomberght.com, www.dunya.com, www.tgrthaber.com, www.investing.com,
bigpara.hurriyet.com.tr, www.gazeteoksijen.com, www.aa.com.tr, www.tr.euronews.com,
www.bbc.com, english.news.cn, www.theguardian.com, www.tubitak.gov.tr